

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4CoE/30/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3618200009
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 08. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oľga Lichnerová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3618200009.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Oľgy Lichnerovej a sudkýň JUDr. Alice Beňovej a JUDr. Ivety Anderlovej vo veci výkonu rozhodnutia oprávnenej I. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. U. č. XX, t.č. R., Ul. W. XXXX/XX, proti povinnému T. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. B. P., Y. P. č. XX, t.č. B. Co W. XXX, L., W. republika, o návrhu oprávnenej na výkon rozhodnutia o úprave styku s maloletými deťmi K. Y., nar. 01.XX.XXXX a O. Y., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom u otca, zastúpených Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Partizánske, o odvolaní oprávnenej proti uzneseniu Okresného súdu Partizánske zo dňa 14. januára 2019, č. k. 6Em/1/2018-33 takto

rozhodol:

Napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e.

Žiadnej zo strán n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie výrokom I. vyhlásil, že nemá právomoc. Výrokom II. konanie zastavil a výrokom III. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že oprávnená sa návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 03.01.2018 domáha výkonu rozhodnutia ohľadom styku s maloletým K. a O.. Súd prvej inštancie zistil, že rozsudkom Okresného súdu Partizánske zo dňa 13.02.2017, č. k. 1P/78/2016-19, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa a vykonateľnosť dňa 22.02.2017, bol upravený styk matky s maloletým K. a maloletou O. tak, že matka je oprávnená stretávať sa s maloletými deťmi každý rok počas letných prázdnin v čase od 01.07. od 14:00 hod. do 31.07. do 18:00 hod., každý nepárny rok počas vianočných sviatkov v čase od 22.12 od 14:00 hod. do 27.12. do 18:00 hod. s tým, že otec je povinný maloleté deti na styk s matkou riadne pripraviť a matke ich odovzdať v Prievidzi na autobusovej stanici a matka je oprávnená maloleté deti v Prievidzi na autobusovej stanici v uvedenom čase prevziať a po skončení styku maloleté deti otcovi na tom istom mieste odovzdať. Súd zároveň zaviazal otca informovať matku maloletých o podstatných otázkach týkajúcich sa maloletých detí, a to najmä o zdravotnom stave maloletých, o školskom prospechu, v rozsahu aspoň jedenkrát do mesiaca, písomnou formou. Právne vec súd prvej inštancie posúdil podľa 1 ods. 1, ods. 2, čl. 8, čl. 17 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2013 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 3 6Em/1/2018 1347/2000 (ďalej len „Nariadenie“), § 9 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku. Súd prvej inštancie uviedol, že právomoc súdu je jednou z tzv. podmienok konania, teda podmienok, za ktorých môže konať a rozhodnúť. Nedostatok právomoci súdu Slovenskej republiky je neodstrániteľným nedostatkom podmienok konania, ktorý vedie vždy k zastaveniu konania, a to v ktoromkoľvek štádiu konania. V prípade, ak sa v konaní vyskytne cudzí prvok, súd neskúma svoju právomoc iba podľa vnútroštátnych procesných právnych predpisov, ale vec posudzuje aj z hľadiska potreby aplikácie predpisov Európskej únie a nakoniec prípadných dvojstranných alebo mnohostranných medzinárodných zmlúv. Nakoľko je Slovenská republika členom Európskej únie, súd posúdil otázku svojej právomoci podľa nariadenia č. 2201/2003. Článok 8 Nariadenia zakotvuje zásadu, že právomoc súdov členského štátu v oblasti

rodičovských práv a povinností sa určuje podľa miesta obvyklého pobytu dieťaťa v čase začatia konania, a preto je potrebné skúmať práve obvyklý pobyt dieťaťa. Nariadenie sa neobmedzuje iba na koncept obvyklého pobytu tak, ako ho spravidla chápe vnútroštátne právo členských štátov, ale používa ho ako autonómny prvok európskeho práva. Z hľadiska určenia bydliska preto nie je rozhodujúce, kde je účastník podľa predpisov o evidencii obyvateľstva toho-ktorého štátu prihlásený na trvalý pobyt, ale rozhodujúcim je vždy reálny pobyt a kritérium trvalejšieho zdržiavania v určitom mieste. Na základe zisteného skutkového stavu súd dospel k záveru, že maloletí K. a O. Y. majú obvyklý pobyt v Írskej republike, kde sa dlhodobo zdržujú so svojím otcom. Uvedené bolo zistené od rodinných príslušníkov na mieste trvalého pobytu na Slovensku, ako aj z vyjadrení oprávnenej. Zároveň bolo zistené, že otec maloletých detí plánuje natrvalo zostať v Írsku a v tomto mieste aktuálneho pobytu aj riešiť starostlivosť o maloleté deti súdnou cestou. Navyše, maloleté deti sú vo veku, kedy navštevujú základnú školu, a teda v tomto mieste sú začlenené do istého sociálneho prostredia, v ktorom sa nachádza centrum ich doterajších záujmov. Všeobecná právomoc súdu vo veciach rodičovských práv a povinností je v zmysle Nariadenia daná súdu podľa obvyklého pobytu dieťaťa. V danom prípade preto súd nemá právomoc na rozhodnutie v konaní o predmetnej veci, nakoľko obvyklým pobytom maloletých detí je Írska republika. S ohľadom na vyššie uvedené a s poukazom na citované ustanovenia, súd konanie pre nedostatok právomoci zastavil. Pre úplnosť súd poučil oprávnenu, t. j. matku maloletých detí, že ak aj naďalej trvá na svojom návrhu na výkon rozhodnutia, je potrebné v zmysle čl. 28 Nariadenia podať návrh na vyhlásenie vykonateľnosti na miestne príslušnom súde v Írskej republike podľa obvyklého pobytu detí. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal, nakoľko tak ustanovuje zákon, v zmysle § 52 CMP.

2. Proti tomuto uzneseniu podala v zákonnej lehote odvolanie oprávnená. Dôvodila tým, že povinný ako aj maloleté deti majú slovenské štátne občianstvo. Uviedla, že trvá na tom, aby prebiehali všetky súdy na území SR. Namietala tvrdenia povinného. Poprela, že by boli deti vychudnuté a bité. Poukázala na to, že sa informovala o zdravotnom stave maloletých detí, pričom uviedla, že vši sa našli iba u maloletej, pričom oprávnená bola toho názoru, že takto jej maloletá už bola odovzdaná. Oprávnená ďalej bola toho názoru, že povinný navádzal maloleté deti proti nej, aby tieto nemali o matku záujem. Počas pobytu s oprávnenu sa maloleté deti cítili lepšie ako u otca. V mesiac Júl vykonali u oprávnenej kontrolu pracovníčky Úradu práce sociálnych vecí a rodiny, pričom sa rozprávali aj s maloletými deťmi, ktoré uviedli, že by chceli byť radšej s matkou a súrodencami. Poukazovala na to, že aj s rozhovorom medzi maloletými deťmi a ich súrodencami postrehla, že maloleté deti odmietajú povinného, pričom uviedla, že dňa 31.07.2018 maloletá O. vôbec nechcela ísť za povinným, začala plakať, hovorila, že sa ho bojí. Po telefonickom kontakte s T. Y. jej tento povedal, že povinný nepracuje, býva u sestry v Írsku a žije s toho, čo dostáva na maloleté deti. Oprávnená ďalej uviedla, že pokiaľ nebude povinný plniť rodičovskú dohodu, bude trvať na navrátení detí do SR.

3. Povinný v písomnom vyjadrení k odvolaniu oprávnenej uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za správne a plne súhlasí s tým ako rozhodol súd.

4. Oprávnená v písomnej replike k vyjadreniu povinného uviedla, že trvá na svojom odvolaní.

5. Kolízny opatrovník sa k odvolaniu oprávnenej písomne nevyjadril.

6. Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec podľa § 65 a § 66 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdiť.

7. Podľa § 9 CSP, ak spor alebo vec nepatrí do právomoci súdu Slovenskej republiky, súd konanie bezodkladne zastaví.

8. Podľa čl. 8 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2013 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (ďalej len „nariadenie č. 2201/2003“), súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.

9. Predpokladom toho, aby konanie mohlo prebehnúť a súd mohol vydať rozhodnutie je splnenie všetkých procesných podmienok vyžadovaných zákonom. Medzi základné procesné podmienky, ktoré je súd povinný skúmať ex offa a to v každom štádiu konania, je skutočnosť, či v danej veci, či už vzhľadom na predmet sporu, prípadne vo vzťahu k účastníkom konania, je daná jeho právomoc vec prejednať a vo veci rozhodnúť. Prekážka nedostatku právomoci súdu je prekážkou konania, ktorá je neodstrániteľná.

10. Pokiaľ ide o konanie s medzinárodným prvkom daný napr. aj obvyklým pobytom dieťaťa, medzi dvoma členskými štátmi, ako v predmetnej veci medzi Slovenskou republikou a Írskou republikou, právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností upravuje nariadenie č. 2201/2003 (v konsolidovanom znení - Brusel IIa), a to v článku 8 tohto nariadenia, podľa ktorého je určujúcim kritériom založenia právomoci členského štátu obvyklý pobyt dieťaťa v členskom štáte v čase začatia konania, pričom v danom prípade nie je rozhodujúce občianstvo účastníkov konania, či občianstvo maloletých detí.

11. Posudzovanie obvyklého pobytu predpokladá, ako už terminologický pojem naznačuje - vychádzajúc z dikcie slovného významu „obvyklý“ - určitý časový aspekt trvania pobytu, pričom je nevyhnutné „obvyklosť“ posudzovať v závislosti od špecifických okolností konkrétneho prípadu, pretože by bolo obtiažne paušalizovať určitý časový úsek trvania pobytu bez toho, aby sa zohľadňovali osobitosti danej veci. Ako štát obvyklého pobytu je potom možno chápať predovšetkým ten členský štát, na území ktorého malo dieťa z časového hľadiska najdlhodobejšie trvalejšie a stabilné bydlisko. Nariadenie č. 2201/2003 sa neopiera o koncept obvyklého pobytu, ako ho spravidla chápe vnútroštátne právo členského štátu, ale používa ho ako autonómny prvok európskeho práva. Právomoc sa určí v čase začatia konania na súde. Po začatí konania si súd v zásade zachováva svoju právomoc, aj keby dieťa počas konania nadobudlo nový obvyklý pobyt v inom členskom štáte (zásada perpetuatio fori). Z hľadiska určenia bydliska preto nie je rozhodujúce, kde je účastník podľa predpisov o evidencii obyvateľstva toho - ktorého štátu prihlásený na trvalý, respektíve prechodný pobyt, ale rozhodujúci je vždy reálny pobyt a úmysel občana trvalejšie sa v určitom mieste zdržovať.

12. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že maloleté deti K. Y., nar. XX.XX.XXXX a O. Y., nar. XX.XX.XXXX sa zdržujú spolu so svojim otcom (povinným) v írskej republike. Aj samotná oprávnená nepoprela, že by sa maloleté deti dlhodobo zdržiavali v cudzine. Z vykonaného dokazovania bolo tiež zrejmé, že povinný má úmysel zdržiavať sa s maloletými deťmi v cudzine trvalo, maloleté deti navštevujú školu v cudzine, sú tam začlenené do sociálneho prostredia. Rovnako ako súd prvej inštancie, aj odvolací súd dospel k záveru, že maloleté deti majú v Írskej republike najdlhodobejšie trvalejšie a stabilné bydlisko, a preto je potrebné uzavrieť, že maloleté deti majú obvyklý pobyt v Írskej republike. Súd Slovenskej republiky preto v zmysle čl. 8 nariadenia č. 2201/2003 nemajú právomoc v predmetnej veci, z dôvodu ktoré ho súd prvej inštancie správne podľa § 9 CSP konanie o nariadenie výkonu rozhodnutia zastavil. Zároveň je potrebné uviesť, že v tomto konaní (o nariadenie výkonu rozhodnutia) nejde o konanie o zmene úpravy styku s maloletými deťmi, kedy by bolo potrebné skúmať podľa článku 9 nariadenia č. 2201/2003, či nie sú splnené podmienky pre zachovanie právomoci pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa.

13. Odvolací súd poukazuje na to, že súd prvej inštancie zároveň oprávnenú poučil, že ak aj naďalej trvá na svojom návrhu na výkon rozhodnutia, vzhľadom na to, že právomoc má Írska republika, aby bolo rozhodnutie súdu Slovenskej republiky vykonateľné v inom členskom štáte, je potrebný tzv. exequatur, t. j. vyhlásenie vykonateľnosti v zmysle čl. 28 nariadenia č. 2201/2003 z dôvodu ktorého je potrebné podať návrh na vyhlásenie vykonateľnosti na miestne príslušnom súde v Írskej republike podľa obvyklého pobytu detí, resp. v zmysle článku 41 žiadať o osvedčenie rozsudku súdom, ktorý rozsudok vydal za súčasného splnenia podmienok podľa tohto článku nariadenia č. 2201/2003. Odvolací súd zároveň dopĺňa, že v danej veci vo veciach zabezpečovania účinného výkonu práva styku upraveného súdnym rozhodnutím, vydania rozhodnutia o úprave práva styku a zmeny existujúceho rozhodnutia o úprave práva styku v zmysle medzinárodných dohovorov poskytuje pomoc Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže.

14. Na základe uvedených skutočností odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správne.

15. O trovách konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 52 CMP v spojení s § 396 ods. 1 a 2 CSP tak, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov konania. V mimosporových konaniach platí zásada, že žiadny z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ktoré si v konaní platil (§ 49 CMP). Každý z účastníkov si teda sám znáša trovy, ktoré v konaní platil.

16. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).